

ห้องสมุดยุคดิจิทัลกับ กฎหมายลิขสิทธิ์

โดยนายปิยะชัย สายจงจิตร
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
กองลิขสิทธิ์ กรมทรัพย์สินทางปัญญา

ลักษณะของงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครอง

ลักษณะของงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครอง

1. การแสดงออกซึ่งความคิด

- การสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้ความรู้ ความสามารถ ของผู้สร้างสรรค์
- แนวความคิดยังไม่ถือว่าเป็นการแสดงออกซึ่งความคิด

ตัวอย่าง การแสดงออกซึ่งความคิด

- ▶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13535/2557
- ▶ ในการจัดทำแผนที่ประกอบด้วยการดำเนินการในขั้นตอนของการสำรวจ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เรียบเรียง และเลือกใช้ข้อมูล แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมานำเสนออันเป็นการแสดงออกซึ่งความคิดในรูปแบบของแผนที่ แม้อถนน ซอย และสถานที่ต่างๆ ที่ลงในแผนที่จะเป็นข้อเท็จจริงที่มีอยู่จริง แต่ก็ต้องใช้ความอุตสาหวิริยะและความรู้ความสามารถในการสำรวจวัดระยะและจำลองรูปแผนที่โดยใช้มาตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้ได้รูปแผนที่ถูกต้องมีประโยชน์ในการใช้งานย่อมเป็นการสร้างสรรค์งานแผนที่ขึ้น อันเป็นงานศิลปกรรมอย่างหนึ่งและเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

ลักษณะของงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครอง

2. มีระดับการสร้างสรรค์ที่เพียงพอ

- มีการใช้ ความรู้ ความสามารถ ความวิริยะอุตสาหะ สติปัญญา ความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ผลงาน
- การสร้างสรรค์ผลงาน โดยเพียงแค่ “สักแต่ทำงานนั่นนั่น” ยังถือไม่ได้ว่ามีลักษณะการสร้างสรรค์ที่เพียงพอ

ตัวอย่าง ระดับการสร้างสรรค์

- ▶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 19305/2555
- ▶ เมื่อพิจารณาตุ๊กตารูปช้างของโจทก์ร่วมเปรียบเทียบกับภาพธงราชนาวีไทยและธงชาติไทยในอดีตที่มีรูปช้างทรงเครื่องอยู่กลางธง ซึ่งมีมาช้านานแล้ว มีการตกแต่งเครื่องทรงตัวช้างที่คล้ายคลึงกัน แสดงว่างานที่โจทก์ร่วมอ้างว่าโจทก์ร่วมมีลิขสิทธิ์ตามฟ้องนั้นเป็นการปรับปรุงเล็กน้อยโดยลอกเลียนแบบมาจากรูปช้างทรงเครื่องที่มีมาตั้งแต่ครั้งโบราณเช่นที่ปรากฏอยู่ในธงราชนาวีไทยและธงชาติไทยในอดีต งานของโจทก์ร่วมจึงถือไม่ได้ว่าเป็นงานที่โจทก์ร่วมได้ทำขึ้นโดยใช้ความวิริยะอุตสาหะในการสร้างสรรค์งานของโจทก์ร่วมเอง โจทก์ร่วมจึงมิใช่ผู้สร้างสรรค์ตามความหมายแห่งมาตรา 4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

ลักษณะของงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครอง

3. เป็นผลงานที่กฎหมายกำหนด

- กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองผลงานลิขสิทธิ์ 9 ประเภท (วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ งานอื่นใด แผนกวรรณคดี วิทยาศาสตร์ ศิลปะ)
- ผลงานทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่นๆ ไม่ถือว่าเป็นงานลิขสิทธิ์ อาทิ เครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร GI

ลักษณะของงานที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครอง

4. ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย

- สื่อลามกอนาจาร อาทิ ภาพยนตร์ที่มีฉากลามกอนาจาร ภาพลามกอนาจาร นิยายปกขาว
- ศิลปะหรือลามกอนาจาร พิจารณาจากเจตนาการนำเสนอ

ตัวอย่าง งานที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย

- ▶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3705/2530
- ▶ งานลิขสิทธิ์ที่บุคคลใดจะเป็นเจ้าของได้จะต้องเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่
ชอบด้วยกฎหมายเมื่อปรากฏว่าผลงานภาพยนตร์ดังกล่าวมีภาพลามก
ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญากำหนดว่าผู้ใดทำหรือมีไว้หรือมีส่วน
เกี่ยวข้องทางการค้าย่อมเป็นความผิด ผลงานของผู้เสียหายจึงไม่ใช่
งานสร้างสรรค์ที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

ประเภทงานลิขสิทธิ์

1. วรรณกรรม

- งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์
ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์
- โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นที่นำมาใช้เพื่อให้
คอมพิวเตอร์ทำงาน หรือแสดงผลอย่างใดอย่างหนึ่ง)

ไม่เข้าข่ายงานวรรณกรรม

คำ ข้อความ คำขวัญ วลีสั้นๆ คำคม สโลแกน

“มามา อร่อย” “โตชิบา นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” “โก้แก่ มันทุกเม็ด”

“กรุงศรี เรื่องเงิน เรื่องง่าย” “ฝันดีก็สำคัญ แต่ฝันถึงกันบางก็ดี”

“เด็ก เยาวชน จิตอาสา ร่วมพัฒนาชาติ”

ตัวอย่าง งานวรรณกรรม

- ▶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 876/2496
- ▶ ข้อความในฉลากปิดขวดยา ของบรรจุนยา แผ่นพิมพ์ฉลากสรรพคุณยา ไม่เข้าอยู่ในความหมายของวรรณกรรมและศิลปกรรม ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ.2472

ประเภทงานลิขสิทธิ์

2. นาฏกรรม

- งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่าทาง หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว และรวมถึงการแสดงโดยวิธีใบ้

ไม่เข้าข่ายเป็นงานนาฏกรรม

ที่มา

https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A#/media/File:Michon_schur.jpg

ที่มา <https://www.one31.net/news/detail/3852>

ที่มา <http://www.lineballsod.com/soccer-news/j-chanathip-songkhasin/>

ประเภทงานลิขสิทธิ์

3. ศิลปกรรม

- งานอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่าง ดังนี้

1. งานจิตรกรรม

5.งานภาพถ่าย

2. งานประติมากรรม

6.งานภาพประกอบฯ

3. งานภาพพิมพ์

7.งานศิลปประยุกต์

4.งานสถาปัตยกรรม

ตัวอย่างผลงาน

DIY FOR KIDS
FRAME

ประเภทงานลิขสิทธิ์

4. ดนตรีกรรม

- งานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อการบรรเลง หรือการขับร้อง ไม่ว่าจะมีการทำนองและคำร้อง หรือมีทำนองเพียงอย่างเดียว รวมทั้งโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงและเรียบเรียงเสียงประสาน

ประเภทงานลิขสิทธิ์

5. โสตทัศนวัสดุ

- งานที่ประกอบด้วยลำดับภาพโดยบันทึกลงวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะ
อย่างไร อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้ โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็น
สำหรับการใช้วัสดุนั้น และให้รวมถึงเสียงประกอบงานดังกล่าวด้วย

ที่มา <http://www.edu.nu.ac.th/wbi/355201/p77-4.html>

<https://www.sanook.com/news/6436930/>

ประเภทงานลิขสิทธิ์

6. ภาพยนตร์

- งานโสตทัศนวัสดุที่ประกอบด้วยลำดับของภาพซึ่งฉายออกต่อเนื่องได้เหมือนภาพยนตร์ หรือบันทึกลงบนวัสดุอื่นที่นำออกฉายเหมือนภาพยนตร์และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วย

<https://www.youtube.com/watch?v=tuZQ1X-hioo>

ประเภทงานลิขสิทธิ์

7. สิ่งบันทึกเสียง

- งานที่ประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นๆ โดยบันทึกลงวัสดุใดๆ ที่สามารถนำกลับมาเล่นซ้ำได้ โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นเพื่อที่จะเล่นซ้ำ ทั้งนี้ ไม่ใช่เสียงประกอบภาพยนตร์ หรือเสียงประกอบงานโสตทัศนวัสดุอื่น

<https://forum.munkonggadget.com/detail.php?id=178892>

2 <https://pixabay.com/th/photos/ซีดี-เพลง-ซีดีเพลง-เสียง-2374855/>

3. <https://www.target.com/p/sandisk-ultra-plus-16gb-sd-memory-card/-/A-14226692>

ประเภทงานลิขสิทธิ์

8. แพร่เสียงแพร่ภาพ

- งานที่นำออกอากาศสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ประเภทงานลิขสิทธิ์

9. งานอื่นใดในแผนก วรรณคดี วิทยาศาสตร์ ศิลปะ

- กฎหมายไม่ได้กำหนดนิยามหรือให้ความหมายไว้

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่ครอบคลุมถึง

- ▶ 1. ความคิด
- ▶ 2. แนวความคิด
- ▶ 3. ขั้นตอน
- ▶ 4. กรรมวิธีหรือระบบ
- ▶ 5. วิธีใช้หรือทำงาน
- ▶ 6. หลักการ
- ▶ 7. การค้นพบ
- ▶ 8. ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์

สิ่งที่ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์

ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เป็นเพียงข่าวสาร

รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย

ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศคำสั่ง ฯ ของรัฐ

คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัยของศาล

คำแปลและการรวบรวมงานข้างต้นโดยรัฐ

การคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์

คุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์
โดยไม่ต้องจดทะเบียน

อายุการคุ้มครอง

1. บุคคลธรรมดา = ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ + 50ปีนับเสียชีวิต

2. นิติบุคคล/รัฐ = 50 ปี นับแต่สร้างสรรค์ หรือโฆษณาครั้งแรก

3. ภาพถ่าย/สิ่งบันทึกเสียง/โสตทัศนวัสดุ/ภาพยนตร์ = 50 ปี นับแต่สร้างสรรค์ หรือโฆษณาครั้งแรก

4. ศิลปะประยุกต์ = 25 ปี นับแต่สร้างสรรค์หรือโฆษณาครั้งแรก

งานลิขสิทธิ์ที่หมดอายุการคุ้มครอง

ตกเป็นของสาธารณะ
ทุกคนสามารถนำไปใช้ได้

1. งานจิตรกรรม โฆษณางานครั้งแรก 1 ธันวาคม 2512
หมดอายุ 1 ธันวาคม 2562 (ฎ.3692/2551 อายุคุ้มครอง
50 ปี)
2. งานศิลปะประยุกต์ โฆษณางานครั้งแรก 1 ธันวาคม 2512
หมดอายุ 1 ธันวาคม 2537 (ฎ.5756/2551 อายุคุ้มครอง
25 ปี)

สิทธิของเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์

ทำซ้ำ หรือ ดัดแปลง

เผยแพร่ต่อสาธารณชน

ให้เช่า (โปรแกรมคอมพิวเตอร์ วัสดุทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง)

อนุญาต

ธรรมสิทธิ

การละเมิดลิขสิทธิ์

ละเมิดโดยตรง

- ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ให้เช่า งานลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

ละเมิดโดยอ้อม

- รู้หรือมีเหตุอันควรรู้ แล้วยัง**หากำไร**กับงานที่ละเมิดโดยการ ขาย ให้เช่า แจกจ่าย เผยแพร่ นำเข้า ซึ่งงานดังกล่าวนั้น

ล่อซื้อ กับ ล่อให้กระทำความผิด

▶ ล่อซื้อ

1. เป็นวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอาญาหลายประเภทโดยเฉพาะคดียาเสพติด เช่น การส่งสายลับเข้าไปล่อซื้อยาเสพติด เป็นต้น
2. ผู้กระทำความผิด มีเจตนากระทำความผิดแต่เริ่มต้น/มีของที่ผิดกฎหมายอยู่ในครอบครอง/มีพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งผิดกฎหมาย
3. พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

ตัวอย่างคดี การล่อซื้อ

- ▶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 412/2545 จำเลยมีพฤติการณ์ละเมิดลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ของโจทก์อยู่ก่อนแล้ว การที่โจทก์ส่งสายลับไปล่อซื้อและจับกุมจำเลย มิใช่การก่อให้เกิดจำเลยกระทำความผิด โจทก์เป็นผู้เสียหายมีอำนาจในการร้องทุกข์และฟ้องผู้เสียหายได้
- ▶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 59/2552 การที่เจ้าพนักงานตำรวจใช้สายลับนำเงินไปล่อซื้อยาเสพติดจากจำเลย มิได้เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย มิได้ผิดศีลธรรมและทำนองครองธรรม มิได้เป็นการใส่ร้ายป้ายสี หรือยัดเยียดความผิดให้จำเลย หากจำเลยมิได้มียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย จำเลยย่อมไม่มียาเสพติดจำหน่ายให้กับสายลับ

ล่อซื้อ กับ ล่อให้กระทำความผิด

▶ ล่อให้กระทำความผิด

1. เป็นวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
2. เป็นการหลอกล่อ หรือกระทำด้วยประการใดๆ (การโน้มน้าว ชักจูง) ให้บุคคลที่ไม่เจตนากระทำความผิดมาแต่แรกลงมือกระทำความผิดตามที่ถูกล่อล่อ
3. พยานหลักฐานที่ได้มาจากการล่อให้กระทำความผิดไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลยได้ และไม่ถือว่าโจทก์เป็นผู้เสียหายตามกฎหมาย

ตัวอย่างคดี การล่อให้กระทำความผิด

- ▶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9600/2554 การที่ผู้เสียหายว่าจ้างจำเลยให้บันทึกเพลงของผู้เสียหายลงแผ่นซีดี ถือเป็นกรก่อให้จำเลยทำทำงานเพลงลงแผ่นซีดี เนื่องจากจำเลยมิได้กระทำความผิดอยู่ก่อนแล้วนำแผ่นซีดีออกขายให้ผู้เสียหาย กรณีจึงถือว่าผู้เสียหายไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย
- ▶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4301/2543 การที่บริษัทซอฟต์แวร์จ้างนักสืบไปล่อซื้อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยทำที่ไปติดต่อของซื้อคอมพิวเตอร์โดยมีข้อตกลงว่าจำเลยต้องแถมโปรแกรมของผู้เสียหายกับสายลับด้วย กรณีถือว่าการกระทำของจำเลยเกิดขึ้นเนื่องจากการล่อซื้อของสายลับ มิใช่เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยเจตนากระทำผิดของจำเลยอยู่ก่อนแล้ว โจทก์จึงเป็นผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิด โจทก์มิใช่ผู้เสียหายและไม่มีอำนาจฟ้อง

โทษของการละเมิดลิขสิทธิ์

มีทั้งโทษทาง “แพ่ง” และทาง “อาญา”

โทษ “อาญา” มีทั้ง “จำคุกหรือปรับ” หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดอาญาเป็นความผิดที่ “ยอมความได้”

บทลงโทษทางอาญา

1. บทลงโทษที่ไม่ต้องการเจตนาพิเศษ

2. บทลงโทษที่ต้องการเจตนาพิเศษ **ทำเพื่อการค้า**

มาตรา ๖๙ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การลงโทษทางอาญาต่อการเจตนาในการกระทำผิด

1. การมีอยู่ของเจตนาที่จะกระทำความผิด

1.1 เรื่องการล่อซื้อ (มีเจตนากระทำผิดอยู่ก่อน)

1.2 การล่อให้กระทำผิด (ไม่มีเจตนาในการกระทำผิดแต่แรก)

การลงโทษทางอาญาต่อการเจตนาในการกระทำผิด

2. การรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความรับผิด

กรณีมาตรา 31 **รู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานใดละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น**แล้วยังแสวงหากำไรจากงานที่ละเมิด

ตัวอย่าง จำเลยเป็นพ่อค้าประกอบอาชีพจำหน่ายหนังสือแบบเรียนมากกว่า 20 ปี จำเลยย่อมมีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์และความชำนาญในการตรวจตราหนังสือแบบเรียน ที่สั่งมาจำหน่ายนั้น ถูกต้องหรือไม่ จำเลยย่อมสังเกตเห็นได้ว่าของกลางที่รับมาขายแตกต่างจากหนังสือที่แท้จริงของโจทก์ ซึ่งจำเลยเคยรับมาจำหน่าย จึงถือได้ว่าจำเลยรู้อยู่แล้วว่าหนังสือแบบเรียนดังกล่าวเป็นงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น (ฎีกา 1415/2545)

การลงโทษทางอาญาต่อการเจตนาในการกระทำผิด

3. ประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำผิด

กรณีมาตรา 27 (2) การเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตยอมเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ตัวอย่าง การนำเอาแต่ชื่อเพลงซึ่งมิใช่งานดนตรีกรรมมาโฆษณาเผยแพร่ต่อสาธารณชนไม่อาจถือเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมได้ ทั้งการกระทำดังกล่าวก็เห็นได้ว่าจำเลยที่ 1 มีเจตนาที่จะโฆษณาขายสินค้าเครื่องเล่น "VCD SOKEN 190" ของตนเท่านั้น มิได้เจตนากระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมนั้นแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยทั้งสามไม่เป็นการละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์

ฎีกา 826/2548

การลงโทษทางอาญาต่อการเจตนาในการกระทำผิด

4. ความสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด

กรณีมาตรา 27 การทำซ้ำ ดัดแปลง เหมแพร่ งานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้
รับอนุญาตย่อมเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ตัวอย่าง สัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์เพลงระบุว่า ด. ชายลิขสิทธิ์เพลงพิพาท
ให้แก่จำเลยที่ 2 จึงมีความเป็นไปได้ว่าจำเลยอาจกระทำการต่องานลิขสิทธิ์
ของโจทก์โดยเข้าใจว่าตนมีสิทธิโดยชอบที่จะกระทำได้ พฤติการณ์แห่งคดีจึง
ฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสี่มีเจตนากระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์อันเป็น
องค์ประกอบความผิดที่ฟ้อง คดีโจทก์ไม่มีมูล ฎีกา 6864/2543

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

- ▶ การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์
- ▶ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับบรรณารักษ์ห้องสมุด กำหนดไว้ใน มาตรา 34 มาตรา 53/3 และมาตรา 53/5

การอ้างข้อยกเว้นไม่ใช่เหตุที่เจ้าของลิขสิทธิ์จะฟ้องร้องไม่ได้

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับบรรณารักษ์ ม.34

- ▶ บรรณารักษ์ของห้องสมุด สามารถกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ โดยมีให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร ในกรณีดังต่อไปนี้
 1. ทำซ้ำ เพื่อใช้ในห้องสมุด หรือให้แก่ห้องสมุดอื่น
 2. ทำซ้ำ บางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา
 3. การดำเนินการตาม (1) และ (2) จะต้องไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรและเป็นไปตามเงื่อนไขของมาตรา 32 วรรคหนึ่ง

หลักเกณฑ์ มาตรา 32 วรรค 1

1. ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และ
2. ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

ความหมายของการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ฯ

- ▶ **การทำซ้ำ** คือ คัดลอกไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ เลียบแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือทั้งเสียงและภาพ จากต้นฉบับหรือสำเนาไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน
- ▶ **ดัดแปลง** คือ ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนที่เป็นสาระสำคัญโดยไม่มีการจัดทำงานขึ้นใหม่ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน
- ▶ **เผยแพร่ต่อสาธารณชน** คือ ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนโดยการ แสดง บรรยาย สวด บรรเลง ทำให้ปรากฏด้วยเสียงและหรือภาพ ก่อสร้าง จำหน่าย หรือโดยวิธีอื่นใด

ประเด็นข้อยกเว้น ม. 34

บรรณารักษ์ของห้องสมุด คือใคร

- ตามคู่มือฯ คือ บุคคลที่รับผิดชอบในการบริหารและดำเนินงานในห้องสมุด รวมถึง ผู้ปฏิบัติงาน ในหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุด ทั้งนี้ แมว่ากฎหมายลิขสิทธิ์ไม่มีบทนิยามคำว่า “บรรณารักษ์” แต่ “บรรณารักษ์” ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายลิขสิทธิ์หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดด้วย
- ตามบัญญัติมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของสำนักงาน กพ. คือ ผู้สำเร็จ การศึกษาขั้นต่าระดับปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์และหรือสารสนเทศศาสตร์ ปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุดโดยใช้วิชาชีพในการบริหารจัดการ การดำเนินงาน และการบริการ ห้องสมุด

ประเด็นข้อยกเว้น ม. 34

ห้องสมุดประเภทใดที่ได้รับประโยชน์

- ▶ กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า หมายถึงห้องสมุดประเภทใด
- ▶ **ตามคู่มือฯ** หมายถึง แหล่งบริการสารสนเทศ ทั้งในรูปสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้บริหารดำเนินงาน และบริการผู้ใช้ มีวัตถุประสงค์โดยทั่วไปเพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย การพักผ่อนหย่อนใจ ความจรรโลงใจ และอาจมีชื่อเรียกอย่างอื่นที่หลากหลายแตกต่างกันไป

ประเด็นข้อยกเว้น ม. 34

บรรณารักษ์ทำอะไรได้บ้าง

1. ทำซ้ำ เพื่อใช้ในห้องสมุด หรือให้ห้องสมุดอื่น
2. ทำซ้ำ บางส่วนบางตอนตามสมควร เพื่อให้บุคคลอื่นใช้ในการวิจัยหรือศึกษา

ประเด็นข้อยกเว้น ม. 34

ทำได้แค่ไหน

1. ทำซ้ำได้ทั้งหมด เพื่อใช้ในห้องสมุดหรือทำให้ห้องสมุดอื่น
2. ทำซ้ำได้บางส่วนบางตอนตามสมควร เพื่อการวิจัยหรือศึกษา
3. เงื่อนไข ห้ามหากำไรและไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ และไม่กระทบสิทธิเกินสมควร (ม.32 วรรค 1)

ข้อยกเว้นฯ การละเมิดข้อมูลบริหารสิทธิ 53/3

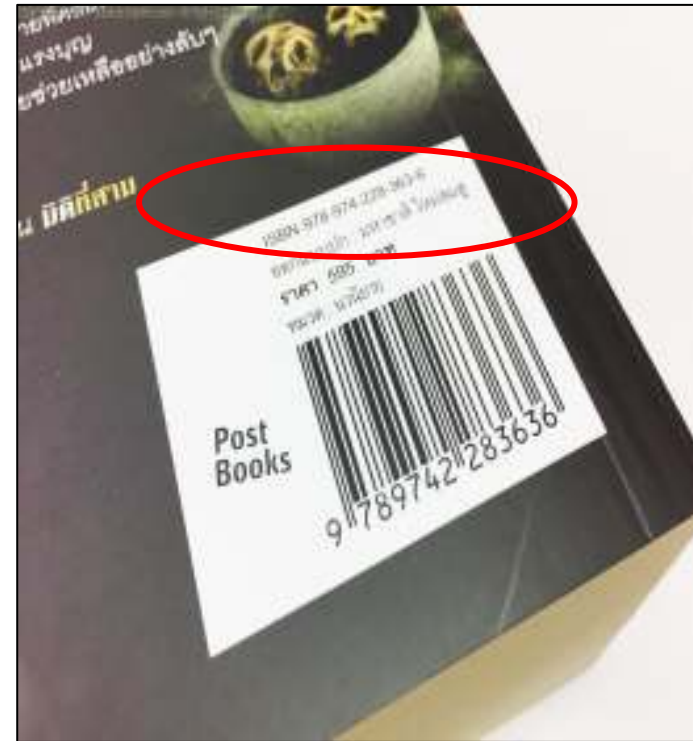
- ▶ **คำนิยาม ม.4** ข้อมูลการบริหารสิทธิ คือ **ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงตัวผู้สร้างสรรค์** งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นว่านี้ติดอยู่หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง
- ▶ **การละเมิดข้อมูลบริหารสิทธิ ม.53/1** การ**ลบหรือเปลี่ยนแปลง**ข้อมูลดังกล่าว โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจจูงใจให้เกิด ก่อให้เกิด ให้ความสะดวก หรือปกปิดการละเมิดฯ ถือเป็น การละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ
- ▶ **ข้อยกเว้นฯ ม.53/3 (2)** การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ **ห้องสมุด** หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

โทษสูงสุด จำคุก 3 เดือน-2ปี ปรับ 50,000-400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตัวอย่าง ข้อมูลบริหารสิทธิ

<https://www.se-ed.com/product/>

https://www.wacharinprint.com/how_to_make_barcode_isbn_cip/

ข้อยกเว้นฯ การละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี 53/5

- ▶ **คำนิยาม ม.4** มาตรการทางเทคโนโลยี คือ เทคโนโลยีที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันการทำซ้ำหรือควบคุมการเข้าถึงงานลิขสิทธิ์หรือสิทธินักแสดง...
- ▶ **การละเมิดฯ ม. 53/4** การหลบเลี่ยงหรือการให้บริการหลบเลี่ยง โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจจูงใจให้เกิดการละเมิด... (การหลบเลี่ยง คือ การกระทำด้วยประการใดๆ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล)
- ▶ **ข้อยกเว้น ม.53/5 (7)** การกระทำโดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร เพื่อเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ไม่อาจเข้าถึงได้โดยวิธีอื่น

โทษสูงสุด จำคุก 3 เดือน-2ปี ปรับ 50,000-400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สรุป

- ▶ ใช้สิทธิตามข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตาม ม. 34 ได้ กรณี **การทำซ้ำ**
- ▶ ใช้สิทธิตามข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตาม ม. 53/3 ได้ กรณี **การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลบริหารสิทธิ**
- ▶ ใช้สิทธิตามข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตาม ม. 53/5 ได้ กรณี **การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี**

กรมทรัพย์สินทางปัญญา มีบริการใกล้เคียง

ข้อพิพาท โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

โทร 02-547-5029 สายด่วน 1368

ถาม- ตอบ

กองลิขสิทธิ์ กรมทรัพย์สินทางปัญญา

โทร 02-547-4633

www.ipthailand.go.th